

UOT 316.3

DOI 10.54758/16801245\_2021\_17\_4\_59

## İDEOLOJİ FƏALİYYƏTDƏ SOSİOLOGİYANIN ROLU VƏ ƏHƏMİYYƏTİ

**NƏSİROVA NƏRGİZ MƏHƏMMƏD qızı**

*Sumqayıt Dövlət Universiteti, doktorant*

[nargiz917@gmail.com](mailto:nargiz917@gmail.com)

*Açar sözlər: cəmiyyət, ideologiya, ideoloji fəaliyyət, ideoloji hədəf, sosial vəziyyət, sosial ehtiyaclar, sosial araşdırmalar.*

**İdeologiya və sosiologiya.** İlk baxışdan hər ikisi təlimdir. Biri ideya barədə, biri isə cəmiyyət haqqında. Bunları bir xətt birləşdirir - hər ikisi cəmiyyətə xidmət edir. İdeyasız cəmiyyət, cəmiyyətsiz ideya olmadığı üçün hər iki təlim bir-biri ilə üzvi surətdə bağlıdır. Hətta ideologiyanın sosiologiyaya ehtiyacı böyükdür. İlk növbədə ideologiya və onun cəmiyyətdə rolu barədə bəzi məqamları diqqətə çatdırmaq.

Dünyada ideologiya ilə bağlı yanaşmalar müxtəlifdir. Bəziləri hesab edirlər ki, cəmiyyətdə, ümumiyyətlə, buna heç bir ehtiyac yoxdur, cəmiyyət ideyasız da yaşaya bilər. Lakin əksər alimlərin iddia etdiyi kimi, cəmiyyəti, yaxud onun ayrı-ayrı təbəqələrini birləşdirmək və idarə etmək üçün insanların maraqlarını ifadə edən ideyaya – ideoloji iş ciddi ehtiyac var. Dünya tarixinə nəzər salsaq, görürük ki, insanların qrup halında yaşadıkları ibtidai icma quruluşundan tutmuş bütün formasiyalarda onları birləşdirən bir amil, məqsəd olub. Vahid ideya ətrafında sıx birləşmələr tarixin sınaqlarından çıxmağa, öz mövcudluqlarını qoruyub saxlamağa müvəffəq olublar. Məhz buna görə də alimlər ideologiyayı cəmiyyətin, yaxud onun müəyyən sosial qrupunun maraqlarını əks etdirən ideyalar sistemi adlandırırlar. [4, s.14] Hətta ideologiyayı insanların sosial-siyasi fəaliyyətinin məhsulu hesab edənlər də vardır. [3, s.385] Bir sözlə, müəyyən ideyalara xidmət etməyən, yəni ideologiyasız sivil cəmiyyət mümkün deyil. Qısa və ya uzunmüddətli olmasından, ümumbəşəri, ümumdövlət, ümumxalq, ümummill, partiya, sinfi və s. mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, ideologiya həmişə mövcud olub, bu gün var və gələcəkdə də, sözsüz, buna ehtiyac olacaqdır.

Bəs bu gün ideoloji iş ehtiyac harda və necə özünü büruzə verir? Demokratik inkişaf yolunu seçmiş dövlətlərdə siyasi partiyalar seçicilər arasında fəal təbliğat işi aparmaqla hakimiyyət uğrunda mübarizədə öz məqsədlərinə nail ola bilirlər. Buna görə də belə cəmiyyətlərdə müxtəlif ideyaların mövcudluğu labüddür. Doğru-dürüst hesablanmış ideya öz ətrafına daha çox tərəfdar toplayır. Hər bir siyasi partiyanın fəaliyyətinin əsas məramı, məqsədi cəmiyyət üzvləri arasında nüfuz, inam, etibar qazanmaqla demokratik - seçki yolu ilə hakimiyyətə gəlməkdir. Dünya təcrübəsində siyasi hakimiyyəti əldə etməyin sivil siyasi mübarizə yolu məhz budur.

Yer üzündə çox partiyalar yaradılıb, bu gün də müəyyən aktual ideyalarla fəaliyyət göstərənlərin sayı kifayət qədərdir. Lakin onlardan çox az miqdarı öz məqsədlərinə nail ola biliblər. Qalanlarının ciddi-cəhdi isə boşa çıxıb. Niyə? Səbəb sadəcə təbliğat - təşviqat mexanizmini düzgün qura bilməməkdir. Məhz buna görədir ki, partiyada daimi təbliğat mexanizmi - ideoloji iş olduqca vacibdir.

**Demokratik cəmiyyətdə ideoloji amil.** İndi demokratik cəmiyyətlərdə ideoloji işin əsas aspektlərinə nəzər salmaq:

- demokratik rəqabətə uyğun təkmil strukturun yaradılması;
- şəxsi keyfiyyətləri nəzərə alınmaqla, ideoloji fəalları düzgün seçilməsi;

-siyasi təhlil və proqnozlaşdırma;

-ideoloji fəaliyyətin ideya istiqamətlərinin dəqiqləşdirilməsi, təbliğat vasitələri və onlardan səmərəli istifadə.

Hakimiyyətdə olarkən qarşıya qoyulan əlavə hədəflər isə təxminən bunlar olmalıdır:

-sözün əməli işlə sübutu;

-iqtidar – xalq birliyinə nail olunması;

-aşkarlıq və şəffaflığın təmin olunması;

-real vəziyyətin xalqa vaxtlı-vaxtında çatdırılması.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz ideoloji işin əsas aspektlərindən sivil cəmiyyətdə siyasi partiya üçün məqbul hesab edilən və sosioloqların maraq dairəsi ilə uzlaşan ikisi üzərində dayanaq:

İdeoloji iş gerçəkliyə, reallığa söykənməlidir. Bu baxımdan təhlil və proqnozlaşdırma xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Buna görə də cəmiyyəti narahat edən siyasi, sosial, hüquqi problemlərin və onların həlli yollarının düzgün müəyyən edilməsi partiyanın fəaliyyətində əsas məsələlərdən biri olmalıdır.

Partiyada ideoloji fəaliyyətin səmərəli təmin edilməsi onun ideya istiqamətlərinin dəqiqləşdirilməsi ilə bilavasitə bağlıdır. Müasir dövrdə Azərbaycan mühitində ideoloji işin prioritet hesab edilən istiqamətini Azərbaycançılıq ideyası təşkil edir. Bu da özündə aşağıdakıları birləşdirir:

-Vətən eşqi, vətənpərvərlik, torpağa bağlılıq;

-müstəqil dövlətin müdafiəsi, güclü ordu quruculuğu;

-milli birlik, milli təəssübkeşlik;

-ədalətli, azad cəmiyyət;

-qanunun aliliyi;

-etibarlı sosial dəstək;

-tolerantlıq, multikulturalizm və s.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu və ümumdövlət, ümumxalq ideologiyasına çevrilmiş Azərbaycançılıq ideyası indiki və gələcək nəsillərə daim aşılmalıdır. 31 dekabrın Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik gününün elan edilməsi, Dünya Azərbaycanlılarının Qurultaylarının keçirilməsi, xarici ölkələrdə diaspor təşkilatlarının yaradılması və onların fəaliyyətinin xüsusi dövlət qurumu tərəfindən əlaqələndirilməsi və s. bu ideyanın reallaşdırılmasına yönəldilmiş tədbirlərdir.

Belə bir deyim var: Vətənsiz insan qanadsız quş, köksüz ağac kimidir. Torpağa bağlılıq, yurd sevgisi bizim millətin genindədir, həyatı boyu özü ilə daşıyır və əbədi olaraq daşıyacaq. Atababa yurdundan didərgin salınan soydaşlarımız 30 il ərzində ürəklərində torpaq həsrəti ilə yaşadılar, amma heç vaxt ümidlərini itirmədilər. Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan tarixi Zəfər onların yurd həsrətinə son qoydu.

Rəsmi statistikaya görə, dünyada 4 minə yaxın xalq, rəsmi tanınan 193 dövlət var. Onlardan 192-si Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvüdür. BMT-yə üzv olmayan və beynəlxalq arenada tanınan ölkə isə Vatikandır. [8, s.48] Rəqəmlərdən də görüldüyü kimi, hər xalqa özünün ayrıca dövlətini qurmaq nəsb olmayıb. Ərazisinin kiçikliyinə, əhali sayının azlığına baxmayaraq, bizim müstəqil dövlətimiz var.

Doğru deyiblər: müstəqilliyi qorumaq onu əldə etməkdən çətindir. 30 illik müstəqillik dövrü bu həqiqəti açıq-aşkar bir daha sübut etdi. Ölkəmiz bu qısa zaman kəsiyində çox çətin, lakin böyük uğurlu yol keçib. Bəlkə də başqalarının yüzilliklər ərzində keçə bilmədiyi yolu addımlayıb.

Atalar gözəl deyib: “Birlik olmayan yerdə dirilik olmaz”. Azərbaycan xalqı 1990-cı ilin yanvarında tankların qarşısında əliyalın dayananda, 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində düşməni torpaqlarımızdan mərdliklə qovanda dünya bizim birliyimizin, övladlarımızın qəhrəmanlığının bir daha şahidi oldu. Bu, həm də xalqımızın dünyanı heyrətə gətirən milli birliyinin, milli təəssübkeşliyinin təzahürü idi.

Tarixən xalqımız tolerant, multikultural mühitdə yaşayıb. Azərbaycan dünyada müxtəlif dinlərə etiqad edən çoxsaylı xalqların, millətlərin dostluq, mehribanlıq şəraitində birgə yaşadıkları nadir ölkələrdən biridir. Bu gün dövlət siyasəti olan və dünyanın əksər dövlətlərinin həsəd apardıqları tolerantlıq və multikulturalizm bizim ən böyük mənəvi sərvətimizdir.

Siyasi partiya xalqın dəstəyini qazanaraq hakimiyyətə gələrkən verdiyi vədi əməli işlə sübut etməlidir. Xalq siyasi partiyanın sözü ilə işinin vəhdətinin, ölkənin bütün sahələrində davamlı irəliləyişlərin şahidi olmalı, bunun nəticələrini öz gündəlik həyatında yaxından hiss etməlidir. Bu, əhalinin iqtidara və onun mənsub olduğu partiyaaya olan inamının uzunömürlü olmasına möhkəm zəmin yaradır.

Hakimiyyətin və iqtidar partiyasının yalnız bir dayağı var – xalq. Konstitusiyamızda da hakimiyyətin mənbəyinin xalq olduğu dəqiq göstərilib. Buna görə də hakimiyyətin və iqtidar partiyasının fəaliyyətinin əsas hədəfi iqtidar – xalq birliyinə nail olmaqdır. Hakimiyyət xalqa, xalq hakimiyyətə arxalananda güclü, əzəmətli olur!

Bütün deyilənlərdən belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, ideoloji iş siyasi partiyanın fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri olduğu üçün onun düşünülmüş, ölçülüb-biçilmiş şəkildə həyata keçirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır.

**İdeoloji fəaliyyətdə sosioloji tədqiqatların rolu.** Bütün bu sadaladığımız məsələlərin həlli ilə bağlı ideoloji fəaliyyətdə sosiologiya elminin xüsusi rolu və əhəmiyyəti vardır. Fikrimizi konkret faktlarla izah etməyə çalışaq. Sosioloqların əksəriyyəti sosiologiyanın predmetinin cəmiyyətin real vəziyyətinin öyrənilməsi. [5, s.15] olduğunu, bəziləri isə sosioloji xidmətin vahid sifarişçisi və istifadəçisinin beynəlxalq sistem olduğu fikrini irəli sürürlər. [6, s.127]

İnsanları daha çox düşündürən və narahat edən məsələ təhlükəsiz yaşayışın və etibarlı gələcəyin təmin edilməsidir. Bunun üçün isə güclü dövlət olmalıdır. Dövlət güclü, qüvvətli və qüdrətli olmalıdır ki, öz müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü qoruyub saxlamağa qadir olsun. Belə olduğu təqdirdə, insanların gündəlik qayğıları azalır, sosial problemləri tədricən həll olunur və gələcəyə inam möhkəmlənir. Ona görə də dövlətin bütün fəaliyyətinin əsasını “Hər şey xalq üçün” məqsədi təşkil etməlidir. Belə olan halda, xalqın gündəlik qayğılarının, üzləşdiyi problemlərin vaxtında təhlil edilərək aşkara çıxarılması və onların həlli yollarının göstərilməsi olduqca vacibdir. Bütün bu məsələlər isə sosiologiya elminin və sosioloqların üzərinə düşən vəzifədir. Bu məqsədlə ixtisaslaşmış sosial tədqiqatlar mərkəzləri tərəfindən əhali arasında aparılan rəy sorğuları, analitik təhlillər real vəziyyət barədə müfəssəl məlumat əldə etməyə, gələcək üçün düzgün proqnozlar verməyə imkan verir.

Azad, ədalətli cəmiyyətdə təhlükəsizlik şəraitində yaşamaq tarixən hər bir xalqın ən ülvi arzularından biri olub. Sərbəst toplaşmaq, söz, fikir, dini etiqad azadlığı və s. hüquqlar Ana Qanunumuz Konstitusiyada konkret təsbit olunub və bir sıra qanunlar qəbul edilib. İnsanlara yaşayış üçün nə lazımdır? Arzusuna uyğun peşəyə yiyələnmək, biliyinə, təcrübəsinə, qabiliyyətinə uyğun işlə təminat, ailəsinin ehtiyaclarını ödəmək imkanı, seçmək və seçilmək hüququ, özünü azad cəmiyyətin bir üzvü kimi hiss etmək, fikrini sərbəst şəkildə bildirmək, səhiyyə, sosial xidmətlərdən yararlanmaq, hökumətin davamlı sosial dəstəyini rahat əldə etmək. Ölkəmizdə bu istiqamətdə çox işlər görülüb və görülməkdədir. Lakin hələ görüləsi işlər də çoxdur. Bütün bu vacib məsələlərlə bağlı həyata keçirilən və nəzərdə tutulan tədbirlərin işıqlandırılması, əhalinin məlumatlandırılması ideoloji işin əsasını təşkil edirsə, cəmiyyətin inkişafına mane olan mövcud çatışmazlıqların vaxtında üzə çıxarılması və aradan qaldırılmasında yaxından iştirak etmək isə sosioloqların qarşısında duran ən vacib məsələlərdən olmalıdır. Bu sahədə ideoloqlarla sosioloqların birgə fəaliyyəti daha səmərəli ola bilər.

Hakimiyyətin fəaliyyətində əsas meyarlardan biri də aşkarlıq və şəffaflığın təmin olunmasıdır. İqtidar hər zaman xalq üçün açıq olmalıdır, xalqla birbaşa ünsiyyətdən heç vaxt çəkinməməlidir. Əhalini ciddi narahat edən heç bir məsələ gizli qalmamalıdır. Bir sözlə, aşkarlıq və şəffaflıq gündəlik fəaliyyətin güzgüsü olmalıdır.

Problemlə üzləşməyən dövlət yoxdur. Əsas məsələ bu problemlərin yarana biləcəyini mütəxəssislər-sosioloqlar cəlb etməklə, qabaqcadan proqnozlaşdırmaq, qabaqlayıcı tədbirlər görməklə onların təsir dairəsini azaltmaq və aradan qaldırmaqdır. Doğrudur, bəzən gözlənilməz hallar (xarici müdaxilələr, təbii fəlakətlər, pandemiya və s.) meydana çıxıb bilər. Bütün hallarda, o cümlədən fors-major halları ilə bağlı ən çətin məqamlarda ən doğru yol həqiqəti, real vəziyyəti olduğu kimi xalqa vaxtılı-vaxtında çatdırmaq, ehtiyac varsa, zamanında xalqın maddi və mənəvi dəstəyini istəməkdir. Müstəqillik illərində hamımız belə hadisələrin dəfələrlə canlı şahidləri olmuşuq.

44 günlük Vətən Müharibəsində Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyev 10 dəfə xalqa müraciətində real vəziyyəti, işğaldan azad olunmuş şəhərlər, kəndlər, hətta mühüm yüksəkliklər barədə məlumatı şəxsən özü çatdırdı, xarici ölkələrin 30-dan çox telekanalına verdiyi müsahibələrdə xalqımızın haqq səsinə, ədalətin bərpası uğrunda mücadiləsinə bütün dünyaya və ölkə ictimaiyyətinə hər dəfə bəyan etdi. Bu da xalq tərəfindən rəğbətlə qarşılandı və təqdir edildi. Müharibədən sonra yaradılmış “Qarabağ Dirçəliş” [1] və “Yaşat” [2] fondlarına əhali tərəfindən qısa müddətdə xeyli vəsaitin köçürülməsi, bu ümumdövlət, ümumxalq işində geniş kütlənin fəal iştirakı da xalqımızın həyat əhəmiyyətli, vacib məsələlərə dəstəyi, töhfəsidir. Bu işdə də sosioloqlar və sosioloji tədqiqatlar mərkəzlərinin iştirakı vacibdir.

Gənc müstəqil Azərbaycanda sosiologiya elminin inkişafı ilə bağlı müəyyən tədbirlər həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 12 aprel 2019-cu il tarixli fərmanı ilə Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi yaradılmışdır. Azərbaycan Sosioloqlarının 3 may 2006-cı ildə keçirilmiş birinci qurultayında Azərbaycan Sosioloqlar Birliyi yaradılmışdır. 2005-cı ilin dekabr ayında Türkiyənin İzmit şəhərində Türk dünyası sosioloqlarının I qurultayı keçirilmiş və Türk Dünyası Sosioloqlar Birliyi (TDSB) yaradılmışdır.

Azərbaycanda sosiologiya elmi müstəqillik əldə edildikdən sonra tədris edilir. Son illərdə sosial problemlərin həm nəzəri, həm praktiki öyrənilməsi sahəsində aparılan elmi araşdırmaların sayı xeyli artmaqla yanaşı, AMEA-da, Bakı Dövlət Universitetində, Sumqayıt Dövlət Universitetində sosiologiya sahəsində ixtisaslı kadrların hazırlanması istiqamətində xeyli iş görülür.

Sosioloqların fikrincə, inkişafda olan və keçid dövrünü yaşayan cəmiyyətlərdə müəyyən sosial problemlərin olması təbiidir. 1990-cı illərin əvvəllərində mərkəzləşmiş iqtisadiyyatın dağılması müttəfiq respublikalarda bütün sahələrin qısa müddət ərzində tənəzzülünə səbəb oldu. Bir tərəfdən süni şəkildə yaradılmış Dağlıq Qarabağ problemi, Azərbaycanın əzəli torpaqlarının işğalı, digər tərəfdən isə dövlətin idarə olunmasında baş verən nizamsızlıq bu tənəzzülü daha da dərinləşdirdi, ölkəmizi bürüyən işsizlik, yoxsulluq isə əhalinin həyat səviyyəsinin acınacaqlı hala düşməsi ilə nəticələndi. [7, s.75]

1993-1994-cü illərdən başlayaraq həyata keçirilən siyasi, iqtisadi, hüquqi islahatlar, dövlət idarəçiliyində qanunların möhkəmləndirilməsi, ölkədə sabitliyin bərqərar edilməsi, xarici təzyiqlərə baxmayaraq Əsrin Neft Müqaviləsinin imzalanması ilə yeni maliyyə resurslarının əldə edilməsi Azərbaycanı böhran vəziyyətindən qurtularaq sürətli inkişaf mərhələsinə keçməyə geniş imkanlar açdı. Həyata keçirilən sistemli iqtisadi, sosial siyasət nəticəsində bu gün Azərbaycan regionun lider dövlətinə, dünyada sürətlə inkişaf edən, çox parametrlərə görə qabaqcıl ölkələrdən birinə çevrilib.

Ölkəmizdə sosiologiya elminin inkişafı üzrə müəyyən tədbirlərin görülməsinə baxmayaraq, bu elmin imkanlarından lazımi səviyyədə istifadə edilmir. Gənc müstəqil dövlət kimi Azərbaycanda da həllini gözləyən sosial problemlər qalmaqdadır və onların mütəmadi olaraq öyrənilməsi və həlli ilə bağlı təkliflərin irəli sürülməsi sosioloji tədqiqatların obyekt olmalıdır. Bu məqsədlə yeni sosial tədqiqatlar mərkəzlərinin yaradılması, sosioloji tədqiqatların əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, bu işə mütəxəssislərlə yanaşı vətəndaş cəmiyyəti institutlarının da cəlb edilməsi məqsədəuyğundur. İnkişaf etmiş ölkələrdə dövlət idarəetməsində, sosial siyasətin müəyyənləşdirilməsində sosioloqlar kadr kimi məsul sahələrdə çalışırlar. Lakin bizdə bu göstərici xeyli aşağıdır. Araşdırmalar göstərir

ki, ixtisasca sosioloq olub başqa sahələrdə çalışanlar kifayət qədərdir. Bu, sosioloji təhsil sahəsində və onlardan istifadədə problemlərin olduğunu göstərir.

Ümumiyyətlə, sosiologiya elmi bu gün cəmiyyətdə baş verən proseslərə vaxtında zamanın tələblərinə uyğun olaraq reaksiya verməlidir. Dövlətin tərəqqisi və möhkəmlənməsi şəraitində milli sosiologiyanın inkişafı ilə bağlı yeni perspektivlər açılır. Bütün bunlar Azərbaycanda sosiologiya elminin cəmiyyətin və ideoloji işin barometri kimi daha da inkişaf etdirilməsini tələb edir.

**Nəticə.** Müasir dövrdə istər dövlət, istərsə də siyasi partiyalar tərəfindən həyata keçirilən ideoloji fəaliyyətdə sosiologiya elminin və sosioloqların da rolu böyükdür. Birgə iş əhəmiyyətli nəticələr əldə etməyə əlverişli imkan yarada bilər.

## ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar yaralananların və şəhid ailələrinin təminatına dəstək fondunun ("YAŞAT" Fondu) yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 dekabr 2020-ci il tarixli Fərmanı // <https://president.az/articles/48582>
2. "Qarabağ Dirçəliş Fondu" publik hüquqi şəxsin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 yanvar 2021-ci il tarixli Fərmanı // <https://president.az/articles/49876>
3. Эфендиев А.Г. Общая социология. Учебное пособие. –М.: ИНФРА-М, –2000. –654 с.
4. Кузнецов В.Н. Социология идеологии. Учебное пособие. М.: 2007.
5. Танчер В. Социология и идеология в ракурсе постмодерного мышления // Социология: теория, методы, маркетинг. –М., –2000. –№4, –с.125-132.
6. Култыгин В.П. Социология. Учебное пособие. –М., –2004. –213 с.
7. Məmiyev, C. M. Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi islahatların yoxsulluğun azaldılmasında rolu / C. M. Məmiyev, Z. V. Bünyadov // SDU, Elmi xəbərlər. Sosial və humanitar elmlər bölməsi. – 2020. – Vol. 16. – No 4. – P. 75-78. <https://elibrary.ru/item.asp?id=44598010>
8. Кунина, И. А. Модель системы международных отношений в рамках реалистической парадигмы / И. А. Кунина // SDU. Elmi xəbərlər. Sosial və humanitar elmlər bölməsi. – 2021. – Т. 17. – № 2. – С. 48-53. <https://elibrary.ru/item.asp?id=46294133>

## РЕЗЮМЕ

### РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ СОЦИОЛОГИИ В ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

*Насирова Н.М.*

**Ключевые слова:** общество, идеология, идеологическая деятельность, идеологическая цель, социальная ситуация, социальные потребности, социальные исследования.

В статье рассматривается сущность идеологии, ее значение в обществе и в деятельности политических партий, причины необходимости идеологической работы, ее цели, основные аспекты и направления. Также рассматривается опыт Азербайджана в этой области, в частности, идея азербайджанства, приводятся конкретные цели и примеры реализации этой идеи. Затем в качестве важного элемента идеологической работы отмечается необходимость своевременного изучения проблем, с которыми сталкивается население, правильного объяснения их решения и сроков. В статье в этой связи рассматриваются возможности и роль социологии. С этой целью подчеркивается необходимость опросов общественного мнения и анализа их результатов, проводимых специализированными центрами социальных исследований для получения подробной информации о реальной ситуации и составления точных прогнозов на будущее.

**SUMMARY**  
**THE ROLE AND IMPORTANCE OF SOCIOLOGY IN IDEOLOGICAL ACTIVITY**  
*Nasirova N.M.*

**Keywords:** *society, ideology, ideological activity, ideological goal, social situation, social needs, social research.*

The article examines the essence of ideology, its importance in society and in the activities of political parties, the reasons for the need for ideological work, its goals, main aspects and directions. The experience of Azerbaijan in this area, in particular, the idea of Azerbaijanism, is also considered, specific goals and examples of the implementation of this idea are given. Then, as an important element of ideological work, the need for timely study of the problems faced by the population, the correct explanation of their solution and timing is noted. In this regard, the article discusses the possibilities and role of sociology. To this end, the need for public opinion polls and analysis of their results, conducted by specialized centers for social research, is emphasized in order to obtain detailed information about the real situation and make accurate forecasts for the future.

Daxilolma tarixi:	İlkin variant	23.09.2021
	Son variant	20.10.2021